การศึกษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในจังหวัดพิษณุโลก*

A Study on Culture and Wisdom for Fostering Thai Bangkaew Dogs in Phitsanulok Province

Received:	*June*	*28, 2019*
Revised:	*December*	*20, 2019*
Accepted:	*December*	*27, 2019*

ขวัญชนก นัยจรัญ (Khwanchanok Naijarun)**

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้เลี้ยงสุนัขบางแก้ว และ 2) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาและเรื่องเล่าเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 50 คน นำเสนอผลการวิจัยโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้เลี้ยงสุนัขบางแก้วมีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมแสดงให้เห็นพลวัตทางวัฒนธรรมในการดูแลสัตว์เลี้ยงที่เปลี่ยนแปลงไปตามระบอบทุนนิยม ที่สัตว์เลี้ยงกลายเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวมนุษย์ มีธุรกิจการค้าเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะสุนัข 2) ภูมิปัญญาและเรื่องเล่าเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ปรากฏการใช้ภูมิปัญญาไทยร่วมในการเลี้ยงสุนัข แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การใช้ภูมิปัญญาไทยในการรักษาอาการเจ็บป่วยและการบำรุงร่างกาย และเรื่องเล่าของสุนัขสายพันธุ์บางแก้วเกี่ยวกับต้นกำเนิดสายพันธุ์ว่ามีต้นกำเนิดอยู่ที่อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้คนพิษณุโลกตัดสินใจเลี้ยงสุนัขบางแก้ว และจากมุขปาฐะเรื่องเล่าวีรกรรมสุนัขบางแก้วที่สร้างความประทับใจให้แก่ผู้เลี้ยงมีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของสุนัขบางแก้วที่ได้รับการบันทึกผ่านเอกสารต่าง ๆว่า สุนัขบางแก้วมีความจำเป็นเลิศ รักเจ้าของ หวงของ และมีสัญชาติญาณ นักล่า

คำสำคัญ : ภูมิปัญญาการเลี้ยงสัตว์ วัฒนธรรมการเลี้ยงสัตว์ สุนัขสายพันธุ์บางแก้ว

* งานวิจัยภายใต้ชุดโครงการ “การศึกษาความหลากหลายทางลักษณะปรากฏ วิถีชีวิตและวัฒนธรรม ต้นทุนและผลตอบแทนของสุนัขบางแก้ว เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจในจังหวัดพิษณุโลก”

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Assistant Professor Dr., Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University, nkhwanchanok@hotmail.com, 055-267087

Abstract

The purposes of the research were: 1) to study Thai Bangkaew dog owners' ways of life and culture, and 2) to study wisdom of fostering and story tales of Thai Bangkaew dogs in the area of Phitsanulok province. According research methodology, this qualitative research. The instrument used in the research was a structured interview. The sample in this research were 50 person by using the purposive sampling. The results of the research were demonstrated by analytical description. The findings were as follows: 1) As for ways of life and culture, This finding demonstrated that cultural dynamics has been changing according to capitalism. Pets have become a part of human family. Also, there are pet businesses particularly for dogs. 2. In terms of the wisdom of fostering Thai Bangkaew dogs in Phitsanulok, at the present time, when they are ill, the dogs will be brought to see a veterinarian because of convenience and effective treatment. However, local Thai wisdom for fostering the dogs appeared and was classified into two types: the wisdom of treatment and the wisdom of nourishment. The legend of Thai Bangkaew dogs' origin in Bangrakum district, Phitsanulok province is a crucial reason why people in Phitsanulok make decisions of fostering the dogs. Moreover, stories of Thai Bangkaew dogs' bravery that are impressive to the dog fosters are in accordance with the dogs' characteristics that were documentarily recorded, namely, exceptional memory, actual love for the owners, possessive aggression, and hunting instinct.

Keywords: Wisdom of fostering, Cultural of fostering, Thai Bangkaew dog

บทนำ

อนุสาวรีย์นี้เตือนจิต ให้กูคิดคำนึงถึงสหาย
โอ้อาลัยใจจู่อยู่ไม่วาย กูเจ็บคล้ายศรสักปักอุรา
ยากที่ใครเขาจะเห็นหัวอกกู เพราะเขาดูเพื่อนเห็นแต่เป็นหมา
เขาดูแต่เปลือกนอกแห่งกายา ไม่เห็นลึกตรึกตราถึงดวงใจ

...

ถึงแม้จะไม่มีรูปนี้ไว้ รูปเพื่อนฝังดวงใจกูตระหนัก
แต่รูปนี้ไว้เป็นพยานรัก ให้ประจักษ์แก่คนผู้ไมตรี
เพื่อนเป็นเยี่ยงอย่างมิตร์สนิทยิ่ง ภักดีจริงต่อกูอยู่เต็มที่
แม้คนใดเป็นได้อย่างเพื่อนนี้ ก็ควรนับว่าดีที่สุดเอย

(King Rama VI, 2016)

บทกลอนข้างต้นเป็นบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อไว้อาลัยแก่ย่าเหลสุนัขทรงเลี้ยงในพระองค์ บทกลอนนี้ได้รับการจารึกไว้ที่ด้านข้างของอนุสาวรีย์ย่าเหล หลังจากที่ย่าเหลเสียชีวิตเนื่องจากถูกลอบยิง จากบทพระราชนิพนธ์สะท้อนให้เห็นความรัก ความผูกพันหว่างมนุษย์กับสุนัขในฐานะเพื่อนที่รู้ใจ และพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ได้ พระราชนิพนธ์ เรื่อง ทองแดง (The story of Tongdeang) เมื่อปี พ.ศ. 2545 เพื่อเล่าเรื่องราวของคุณทองแดง สุนัขทรงเลี้ยงที่เป็นที่โปรดปรานของพระองค์ ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ลักษณะของ “ทองแดง” ความจงรักภักดี ความกตัญญูรู้คุณ และความสามารถพิเศษของทองแดง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีวรรณกรรมอีกจำนวนมากที่มี ตัวละครเอกเป็นสุนัขที่มีคุณธรรม ดังเรื่องมอม ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่กล่าวถึงความกตัญญูของมอมที่มีต่อเจ้านาย จากที่กล่าวมาแสดงให้ว่าสุนัขเป็นสัตว์ที่มีกตัญญูต่อเจ้าของ เป็นเพื่อนเล่นคลายเหงา และที่สำคัญสุนัขมีความผูกพันกับมนุษย์ทุกชนชั้นอีกด้วย

ปัจจุบันมีผู้นิยมเลี้ยงสุนัขมากขึ้น โดยมีจุดประสงค์ของการเลี้ยงแตกต่างกัน เช่น เลี้ยงไว้เฝ้าบ้าน เลี้ยงไว้เป็นเพื่อน เลี้ยงไว้เพื่อเอาบุญ เลี้ยงเพื่อเป็นธุรกิจ ดังที่ Khumprasit, W., Chantuk, T. (2017) กล่าวถึงการเลี้ยงสุนัขของคนในสังคมว่า ปัจจุบันมีผู้เลี้ยงสุนัขมากขึ้นโดยเฉพาะการเลี้ยงเพื่อเป็นเพื่อน หรือเลี้ยงแบบเป็นงานอดิเรก คนส่วนมากเลี้ยงสุนัขไว้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตโดยมีความรักและผูกพันเพราะนิสัยอันซื่อสัตย์ของสุนัข บางคนเลี้ยงเพื่อการนันทนาการเพราะการเลี้ยงสัตว์ช่วยให้ผ่อนคลายความเครียด ปัจจุบันการเลี้ยงสุนัขไว้เป็นเพื่อนได้รับการยอมรับเพราะสุนัขทำให้มนุษย์มีความสุขและเกิดความพึงพอใจ

สุนัขสายพันธุ์บางแก้ว เป็นสุนัขพันธุ์ไทยสายพันธุ์หนึ่งที่ได้รับความนิยมในกลุ่มผู้เลี้ยงสุนัข เนื่องจากเป็นสุนัขที่มีลักษณะสวย ฉลาด ซื่อสัตย์ รักเจ้าของ เหมาะสำหรับเลี้ยงเป็นเพื่อน เฝ้าบ้าน เลี้ยงง่ายและมีความกล้าหาญ ทั้งนี้ Augkoon. W., Karndee, P., Jaengkasemsuk, T. (2015) ได้กล่าวถึงต้นกำเนิดของสุนัขสายพันธุ์บางแก้วว่าเป็นสุนัขของประเทศไทยมีถิ่นกำเนิดที่จังหวัดพิษณุโลก ด้วยเอกลักษณ์ของสุนัขสายพันธุ์บางแก้วที่สวยงามนั้นทำให้มีหน่วยงานพัฒนาพันธุ์สุนัขกำลังดำเนินการเพื่อขอรับรองสายพันธุ์สุนัขบางแก้วจากสมาพันธุ์สุนัขโลก (Federation Cynologique Internationale: F.C.I.) และสมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัขประเทศไทย (The Kennel Association of Thailand) กล่าวถึงประวัติของสุนัขไทยพันธุ์บางแก้วว่ามีถิ่นกำเนิดอยู่ที่หมู่บ้านบางแก้ว ตำบลท่านางงาม อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย ที่มาของสุนัขสายพันธุ์นี้เกิดจากความบังเอิญที่สุนัขเพศเมียสีขาวดำของท่านเจ้าอาวาสวัดบางแก้วได้ไปผสมพันธุ์กับสุนัขป่า และได้ให้กำเนิดลูกสุนัขครอกหนึ่งซึ่งถือเป็นต้นตระกูลของสุนัขพันธุ์บางแก้วในปัจจุบัน เมื่อปี พ.ศ. 2500 ได้มีการร่วมกันพัฒนาและกำหนดมาตรฐานแห่งสายพันธุ์ของสุนัขพันธุ์บางแก้วขึ้น เพื่อจะให้มีลักษณะประจำพันธุ์เป็นเอกลักษณ์ที่แน่นอน อันเป็นที่มาแห่งสายพันธุ์บริสุทธิ์ สุนัขพันธุ์บางแก้วถือว่าเป็นมรดกอันล้ำค่าของจังหวัดพิษณุโลก ชาวบ้านนิยมเลี้ยงกันแทบจะทุกครัวเรือน ปัจจุบันมีผู้นิยมนำไปเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายทั่วทุกภาคของประเทศ (The Kennel Association of Thailand, Online)

การเลี้ยงสุนัขพันธุ์บางแก้วของชาวบ้านในสมัยก่อนมักเลี้ยงกันภายในบริเวณเรือนแพ ต่อมาสุนัขบางแก้วได้มีการเลี้ยงแพร่หลายออกไปในบริเวณใกล้เคียง ปัจจุบันสุนัขพันธุ์บางแก้วได้มีการเลี้ยงแพร่พันธุ์ออกไปทั่วประเทศเป็นที่นิยมเพราะสุนัขพันธุ์บางแก้วเป็นสุนัขที่มีอุปนิสัยรักเจ้าของ รักถิ่นฐานที่อยู่ ซื่อสัตย์ ฝึกสอนง่าย ฉลาด ว่องไว และเป็นสุนัขที่มีนิสัยดุกว่าสุนัขพันธุ์ไทยอื่น ๆ ปัจจุบันนักพัฒนาพันธุ์ได้พัฒนาจนสุนัขบางแก้วไม่ดุและเข้าสังคมได้ตามยุคสมัยซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเลี้ยง การใช้งาน (MGR Dairy, 2010) จะเห็นว่าจังหวัดพิษณุโลก เป็นต้นกำเนิดของสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว ซึ่งเป็นสุนัขที่นิยมเลี้ยงสายพันธุ์หนึ่งในประเทศไทยกระทั่งในปัจจุบันมีการเพาะเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์นี้ไปทั่วประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะการศึกษาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในจังหวัดพิษณุโลกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้เลี้ยงสุนัขบางแก้ว และ 2) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาและเรื่องเล่าในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกตามมิติและมุมมองของคนในชุมชน ซึ่งผลจากงานวิจัยสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการเลี้ยงสุนัขตามภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อก่อประโยชน์ในด้านความรู้แก่ผู้เลี้ยงต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาวิถีชีวิตวัฒนธรรมในการเลี้ยงสุนัขบางแก้วของผู้เลี้ยง และศึกษาเรื่องเล่าและภูมิปัญญาในการเลี้ยงสุนัขบางแก้วของกลุ่มผู้เลี้ยงสุนัขบางแก้วในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก นำเสนอผลการวิจัยโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) มีวิธีการดังนี้

1. ขั้นกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วและผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ 1) กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วที่จดทะเบียนคอกสมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัข หรือเป็นสมาชิกสมาคมสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วในจังหวัดพิษณุโลก 2) ผู้เชี่ยวชาญเรื่องสุนัขสายพันธุ์บางแก้วโดยเป็นคณะกรรมการตัดสินการประกวดสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว หรือผู้ทรงคุณวุฒิในสมาคมสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว และ 3) ผู้เลี้ยงสุนัขบางแก้วในจังหวัดพิษณุโลก รวมทั้งสิ้น 50 คน

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผสมผสานระหว่างคำถามปลายปิด (Closed-end question) และคำถามปลายเปิด (Open-end question) และตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์โดยการลงภาคสนามสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตามขอบเขตของงานวิจัย จำนวน 50 คน นำข้อมูลที่ได้มาจัดกระทำดังนี้

2.1 นำผลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลระหว่างแบบบันทึกการสัมภาษณ์และการบันทึกเสียง

2.2 จำแนกข้อมูลผลสัมภาษณ์ออกเป็นสองด้าน คือ

2.2.1 วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว

2.2.2 ภูมิปัญญาและเรื่องเล่าในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว

2.3 นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัย

4. สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบข้อมูลด้านวิถีชีวิตวัฒนธรรมในการเลี้ยงสุนัขบางแก้วของผู้เลี้ยง และศึกษาเรื่องเล่าและภูมิปัญญาในการเลี้ยงสุนัขบางแก้วของกลุ่มผู้เลี้ยงสุนัขบางแก้วในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

1. วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว

ผู้เลี้ยงสุนัขพันธุ์บางแก้ว ในกลุ่มผู้ประกอบการมักมีอาชีพประจำอยู่แล้ว ดังนั้น การเลี้ยงสุนัขพันธุ์บางแก้วจึงเป็นอาชีพเสริมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้ ส่วนผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วมักจะเลี้ยงเพราะชื่นชอบลักษณะนิสัยของสุนัขบางแก้ว คือ รักเจ้าของ หวงของ ฉลาด ดูแลง่าย สามารถสรุปข้อมูลด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว การปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของและสุนัข อาหารที่ใช้เลี้ยงสุนัข การดูแลและจัดการสุนัขตามวงจรชีวิต ดังนี้

1.1 วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้ประกอบการเพาะพันธุ์และจำหน่ายสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในจังหวัดพิษณุโลก มีวิถีการเลี้ยงสุนัข โดยให้อาหารสุนัขวันละ 2 มื้อ คือ มื้อเช้าและมื้อเย็น และพาสุนัขไปออกกำลังกายวันละ 1 ครั้ง ในช่วงเช้าและช่วงเย็นจะเป็นช่วงปล่อยให้สุนัขอยู่อย่างอิสระนอกกรง ให้เดินเล่น ขับถ่าย วิ่ง ออกกำลังกาย ประมาณ 30 – 60 นาที ซึ่งจะทำให้สุนัขมีสุขภาพแข็งแรงและผ่อนคลายความตึงเครียด ส่งผลให้สุนัขไม่ดุร้าย เมื่อมีผู้ซื้อมาเลือกซื้อจะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ซื้อ แต่หากขังกรงตลอดเวลาจะทำให้สุนัขเครียด และดุร้าย ซึ่งไม่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน ส่วนในตอนกลางวัน มีผู้ประกอบการเพียง 3 ราย ที่ให้อาหารสุนัข เนื่องจากผู้ประกอบการเหล่านี้ทำงานอยู่กับบ้าน จึงปฏิสัมพันธ์กับสุนัขได้ตลอดทั้งวัน และผู้ประกอบการเหล่านี้จะมีปฏิสัมพันธ์กับสุนัขในช่วงกลางวัน เช่น ทำความสะอาดกรง หากอากาศร้อนจะนำน้ำใส่อ่างมาให้สุนัขอาบหรือเล่น ส่วนผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ในช่วงกลางวันแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ให้สุนัขอยู่ในกรง ปล่อยเฉพาะเช้าหรือเย็น และปล่อยสุนัขให้วิ่งเล่นบริเวณบ้านตลอดช่วงวัน ลักษณะการเลี้ยงเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมกล่าวคือ ผู้เลี้ยงที่อยู่ในหมู่บ้านจัดสรร จะไม่มีพื้นที่ให้สุนัขวิ่งเล่นรอบบ้านหรือป้องกันการส่งเสียงรบกวนผู้อื่น จะจับสุนัขขังกรง ซึ่งมีขนาดใหญ่พอสมควรให้สุนัขวิ่งเล่นในกรงตลอดวัน ส่วนสถานที่เลี้ยงที่มีบริเวณบ้าน มีรั้วรอบขอบชิดมักจะปล่อยให้สุนัขวิ่งเล่นในบริเวณบ้านเพื่อเฝ้าระวังขโมยหรือคนแปลกหน้า

1.2 วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มผู้เลี้ยงสุนัขบางแก้วในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า วิถีการเลี้ยงสุนัขโดยการให้อาหารวันละ 2 มื้อ คือ เช้าและเย็น ฝึกการขับถ่ายให้เป็นเวลา ซึ่งอาจจะตอนเช้าหรือตอนเย็นวันละ 1 ครั้ง และผู้เลี้ยงมักจะพาสุนัขไปออกกำลังกายโดยพาไปเดินเล่น ให้เจอคนมาก ๆ เพื่อให้คุ้นเคยกับคน ลดความดุร้าย และทำให้สุนัขมีสุขภาพแข็งแรงด้วย ส่วนในช่วงกลางวันเนื่องจากผู้เลี้ยงโดยมากมีงานประจำอยู่แล้วจึงไม่ค่อยมีการให้อาหารในช่วงเวลานี้ ซึ่งในช่วงกลางวันผู้เลี้ยงมักปล่อยให้สุนัขวิ่งเล่นในบริเวณบ้าน เพื่อเฝ้าบ้านแต่ในกรณีที่บ้านไม่มีรั้วรอบขอบชิดมักจะจับสุนัขขังกรง ส่วนกลุ่มผู้เลี้ยงที่เป็นแม่บ้านหรือไม่มีอาชีพประจำก็

อาจจะให้อาหารในช่วงกลางวันและเย็น หรือมีปฏิสัมพันธ์อื่น ๆ กับสุนัขในช่วงกลางวัน ผู้เลี้ยงมักให้อาหารสุนัขเพียง 2 มื้อ ส่วนมากจะเป็นเช้าและเย็น หรือกลางวันและเย็น เนื่องจากสุนัขบางแก้วเป็นสุนัขที่อ้วนง่ายหากให้อาหาร 3 มื้อ จะอ้วนมากและส่งผลต่อสุขภาพของสุนัข ซึ่งนอกจากให้อาหารแล้วยังต้องพาไปออกกำลังกาย เช่น พาเดินเล่นวิ่งเล่น ซึ่งจะทำให้ได้ออกกำลังกายทั้งสุนัขและเจ้าของด้วย

1.3 การจัดเตรียมอาหารสำหรับสุนัข พบว่า ผู้เลี้ยงส่วนมาก ใช้อาหารเม็ดที่มีขายตามท้องตลาดมาเลี้ยงสุนัข เนื่องจากอาหารเม็ดมีความสะดวก มีสารอาหารครบถ้วน เหมาะกับสุนัขทุกเพศทุกวัย คิดเป็นร้อยละ 70 ใช้อาหารปรุงสดสำหรับสุนัข คิดเป็นร้อยละ 20 และใช้อาหารเหลือจากครัวเรือนในการเลี้ยงสุนัขคิดเป็นร้อยละ 10

1.4 การดูแลและจัดการสุนัขตามวงจรชีวิต พบว่า ผู้เลี้ยงสุนัขมีการเตรียมการก่อนสุนัขเกิด โดยการสังเกตอาการสุนัขก่อนที่จะคลอด เช่น คุ้ยเขี่ย เกากรง ไม่กินอาหาร ซึ่งเมื่อสุนัขมีอาการเหล่านี้ผู้เลี้ยงจะต้องเตรียมสถานที่สำหรับให้สุนัขคลอด และดูแลตลอดการคลอด การดูแลสุนัขเกิดใหม่ ผู้เลี้ยงจะต้องทำความสะอาดลูกสุนัข เตรียมให้ลูกสุนัขได้ดื่มนม การรักษาพยาบาลที่ปรากฏในการวิจัยมีทั้งการรักษาพยาบาลแบบแผนปัจจุบันและการใช้ภูมิปัญญาไทย คือ การใช้สมุนไพร เข้ามาร่วมด้วย และการจัดการศพสุนัข หากเป็นผู้เลี้ยงในเมืองพิษณุโลกมักนำไปเผา โดยประกอบพิธีทางสงฆ์ที่วัด คือ วัดเขื่อนขันธ์ซึ่งมีเมรุสำหรับสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะ หรือนำไปฝังไว้บริเวณบ้าน ไร่นา ตามความเชื่อว่าสุนัขจะเฝ้าบ้าน เฝ้านา จากข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นพลวัตทางวัฒนธรรมในการดูแลสัตว์เลี้ยงที่เปลี่ยนแปลงไปตามระบอบทุนนิยม ที่สัตว์เลี้ยงกลายเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวมนุษย์ มีธุรกิจการค้าเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะสุนัข เพราะสุนัขเป็นเพื่อนที่ดีสำหรับมนุษย์ เนื่องจากสุนัขมีความรักเจ้าของเป็นอย่างยิ่ง แม้แต่ทางศาสนาก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคมโลก คือ มีการจัดสร้างเมรุและการประกอบพิธีสำหรับสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะ เหมือน ๆ กับการประกอบพิธีฌาปนกิจศพของมนุษย์ แต่มีขั้นตอนที่กระชับมากกว่า

2. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

ข้อมูลด้านภูมิปัญญาในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว ประกอบด้วยข้อมูลด้านการดูแลสุนัขตามภูมิปัญญาไทยดั้งเดิมในสังคมปัจจุบัน การจัดการสุนัข และการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการเลี้ยงสุนัขบางแก้ว

2.1 ภูมิปัญญาในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว

การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในปัจจุบันยังคงมีการใช้สมุนไพรในการรักษาอาการหรือบำรุงสุขภาพของสุนัขอยู่บ้าง แต่กลุ่มคนส่วนใหญ่โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก มักจะนำสุนัขไปพบสัตวแพทย์ เนื่องจากสะดวก และรักษาได้ตรงกับอาการมากกว่า อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลสามารถจำแนกการใช้ภูมิปัญญาไทยได้เป็น 2 ประเภท คือ การใช้ภูมิปัญญาไทยในการรักษาอาการเจ็บป่วย และการใช้ภูมิปัญญาไทยในการบำรุงร่างกาย ส่วนการจัดการสุนัขพบว่า การจะฝึกให้สุนัขดุ หรือสุนัขเชื่องนั้น ขึ้นอยู่กับเหตุผลของผู้เลี้ยง กล่าวคือ หากเป็นกลุ่มผู้ประกอบการมักจะเลี้ยงสุนัขให้เชื่อง เพื่อฝึกขึ้นเวทีประกวดสุนัข ส่วนกลุ่มผู้เลี้ยงโดยไม่แสวงหาผลกำไรมักต้องการให้สุนัขดุ โดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้งาน ได้แก่ การเฝ้าสวนยาง เฝ้าไร่นา เฝ้าบ้าน เป็นต้น ส่วนการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการเลี้ยงพบว่า ในปัจจุบันผู้เลี้ยงมักใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการจัดการวิถีชีวิตสุนัข คือ สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อ ๆ กันมา

2.2 ภูมิปัญญาด้านการจัดการสุนัข

ด้านการจัดการสุนัข คือ การฝึกให้สุนัขเชื่อง และการฝึกให้สุนัขดุ เป็นผลมาจากวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมการเลี้ยงสุนัขมักมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เฝ้าบ้าน เฝ้าของ แต่ในปัจจุบันเป็นระบบทุนนิยม จึงมีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงที่ต่างจากอดีต คือ เลี้ยงเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ ทำให้สุนัขบางแก้วลดความดุลงจากแต่ก่อน

การถ่ายทอดภูมิปัญญาในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในปัจจุบัน จากข้อมูลแสดงให้เห็นถึงพลวัตทางวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทเป็นศูนย์กลางในการค้นหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการเลี้ยงสุนัขของทั้งกลุ่มผู้เลี้ยงและผู้ขายสุนัข รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมจึงทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ทดลองเพื่อค้นหาวิธีการเลี้ยงสุนัขที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงที่เหมาะสมที่สุด คำพูดหรือคำแนะนำของสัตวแพทย์และผู้ขายสุนัขเป็นวาทกรรมที่สำคัญในการนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในการเลี้ยงดูสุนัขสายพันธุ์บางแก้วของกลุ่มผู้เลี้ยง

เรื่องเล่าของสุนัขสายพันธุ์บางแก้วเกี่ยวกับต้นกำเนิดสายพันธุ์ที่ว่า สุนัขสายพันธุ์บางแก้วมีต้นกำเนิดอยู่ที่อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้คนพิษณุโลกตัดสินใจเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว รวมถึงเพาะพันธุ์ขายให้สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลก และจากมุขปาฐะเรื่องเล่าวีรกรรมสุนัขสายพันธุ์บางแก้วที่สร้างความประทับใจให้แก่ผู้เลี้ยงมีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของสุนัขสายพันธุ์บางแก้วที่ได้รับการบันทึกผ่านเอกสารต่าง ๆ ว่า สุนัขบางแก้วมีความจำเป็นเลิศ รักเจ้าของ หวงของ และมีสัญชาติญาณ นักล่า นอกจากนี้ยังพบว่าการเลี้ยงสุนัขบางแก้วสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ครัวเรือนได้อีกด้วย

อภิปรายผล

จากการศึกษาการศึกษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในจังหวัดพิษณุโลก สามารถนำผลการวิจัยมาสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว

วิถีชีวิตของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการเพาะพันธุ์สุนัขเพื่อจำหน่าย และกลุ่มผู้เลี้ยงเพราะชื่นชอบในรูปร่างและอุปนิสัย สุนัขสายพันธุ์บางแก้วเลี้ยงง่ายและชอบการมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของ เช่น การออกกำลังกาย กินอาหารสองมื้อต่อวัน ไม่ชอบถูกกักขังตลอดเวลา การเลี้ยงด้วยความเข้าใจธรรมชาติของสุนัขจะทำให้สุนัขมีสุขภาพแข็งแรง ไม่ดุร้าย ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Buosonte, R., Malarat, A., Luenam, K., Wanasri, J., Preedakul, A. (2006) ที่กล่าวถึงวิธีการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วว่าการเลี้ยงในระบบธุรกิจ ซึ่งมีการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วเป็นจำนวนมาก จะจัดให้สุนัขอยู่ในคอก/กรง เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่การเลี้ยงในระบบกึ่งธุรกิจหรือครัวเรือน จะให้สุนัขได้มีบริบทแห่งการดำเนินชีวิตร่วมไปพร้อม ๆ กับผู้เลี้ยง จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแม้เวลาผ่านมาเนิ่นนานแต่วิถีชีวิตของชาวพิษณุโลกในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง และ Augkoon. W., Karndee, P., Jaengkasemsuk, T. (2015) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาสุนัขบางแก้วสู่สายพันธุ์ใหม่ของโลกมิติสังคมศาสตร์ ผลการวิจัยในเรื่องการเลี้ยงดูสุนัขบางแก้วพบว่าการเลี้ยงดูสุนัขบางแก้ว มีการให้อาหารที่เหมาะสม

กับวัย อายุ และน้ำหนักของสุนัข มีการให้สุนัขออกกำลังกายเป็นเวลาวันละ 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 10 – 15 นาที การฝึกวินัยจะเน้นการฝึกขับถ่ายให้เป็นเวลา วันละ 2 ครั้ง มีการจัดสภาพแวดล้อมให้สุนัขอยู่ในกรงและพาสุนัขเข้าสังคมอยู่เสมอ

อาหารที่ใช้สำหรับเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว จำแนกออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ อาหารเม็ดที่มีขายตามท้องตลาด อาหารปรุงสดสำหรับสุนัข และอาหารเหลือจากครัวเรือน โดยผู้เลี้ยงจำนวนมากเลือกใช้อาหารเม็ดที่มีขายตามท้องตลาดเนื่องจากสะดวก แต่ก็มีบางที่ผู้เลี้ยงมีการใช้ทั้งอาหารในครัวเรือนและอาหารเม็ดสลับกับเพื่อไม่ให้สุนัขเบื่ออาหาร จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสุนัขบางแก้วเป็นสุนัขที่เลี้ยงง่ายอยู่ง่ายกินง่าย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Buosonte, R., Malarat, A., Luenam, K., Wanasri, J., Preedakul, A. (2006) ที่กล่าวถึงอาหารที่ผู้เลี้ยงนำมาให้สุนัข ผู้เลี้ยงจะเลือกใช้วิธีการให้อาหารแบบใดขึ้นอยู่วัตถุประสงค์ในการเลี้ยง ความยาก-ง่ายในการเตรียมอาหาร ความเชื่อของผู้เลี้ยง ตลอดจนเศรษฐานะของผู้เลี้ยงเป็นสำคัญ

วัฒนธรรมที่ปรากฏในวิถีชีวิตของผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้ว คือ การดูแลและจัดการสุนัขตามวงจรชีวิต ตั้งแต่การเกิด การผสมพันธุ์ การคลอด ตลอดจนการรักษาพยาบาลที่มีทั้งการรักษาพยาบาลแบบแผนปัจจุบันและการใช้ภูมิปัญญาไทย คือ การใช้สมุนไพร และการจัดการศพสุนัข ที่มีทั้งการนำไปประกอบพิธีทางสงฆ์ที่วัดและเผา การฝังไว้บริเวณบ้าน ไร่นา ตามความเชื่อว่าสุนัขจะเฝ้าบ้าน เฝ้านา สอดคล้องกับ Kuntha, P. (2017) ที่กล่าวว่าสุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีคุณค่าเชิงอารมณ์ความรู้สึกต่อผู้เลี้ยง การเกิดขึ้นของสมาคมสัตว์เลี้ยง คณะสัตวแพทย์ ร้านอาบน้ำตัดขนสัตว์ เป็นการผลิตซ้ำและตอกย้ำภาพลักษณ์ใหม่ของหมาในฐานะสัตว์เลี้ยงที่แตกต่างไปจากสัตว์เลี้ยงประเภทอื่น ๆ แสดงให้เห็นวิธีคิดที่หมากลายเป็นสัตว์เลี้ยงที่ไม่ใช่แค่การเลี้ยงสัตว์แต่หมากลายเป็นสมาชิกของครอบครัวและอยู่ในพื้นที่ของบ้าน

จากข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นพลวัตทางวัฒนธรรมในการดูแลสัตว์เลี้ยงที่เปลี่ยนแปลงไปตามระบบทุนนิยม ที่สัตว์เลี้ยงกลายเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวมนุษย์ มีธุรกิจการค้าเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะสุนัข เพราะสุนัขเป็นเพื่อนที่ดีสำหรับมนุษย์ เนื่องจากสุนัขมีความรักเจ้าของเป็นอย่างยิ่ง แม้แต่ทางศาสนาก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคมโลก คือ มีการจัดสร้างเมรุและการประกอบพิธีสำหรับสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะเหมือน ๆ กับการประกอบพิธีฌาปนกิจศพของมนุษย์ แต่มีขั้นตอนที่กระชับมากกว่า จะเห็นว่าสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในปัจจุบันได้รับการเลี้ยงดูจากเจ้าของราวกับเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครอบครัวเพียงแค่มีความแตกต่างด้านสรีระเท่านั้น

2. ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

การเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วในปัจจุบันยังคงมีการใช้สมุนไพรในการรักษาอาการหรือบำรุงสุขภาพของสุนัขอยู่บ้าง แต่กลุ่มคนส่วนใหญ่มักจะนำสุนัขไปพบสัตวแพทย์ ส่วนของการใช้ภูมิปัญญาไทยมี 2 กรณี คือ การใช้ภูมิปัญญาไทยในการรักษาอาการเจ็บป่วย และการใช้ภูมิปัญญาไทยในการบำรุงร่างกาย ส่วนการจัดการสุนัขพบว่าการจะฝึกให้สุนัขดุ หรือสุนัขเชื่องนั้น ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้เลี้ยง เช่น หากเป็นกลุ่มผู้ประกอบการมักจะเลี้ยงสุนัขให้เชื่อง เพื่อฝึกขึ้นเวทีประกวดสุนัข ส่วนกลุ่มผู้เลี้ยงโดยไม่แสวงหาผลกำไรมักต้องการให้สุนัขดุเพื่อใช้งาน ได้แก่ การเฝ้าสวนยาง เฝ้าไร่นา เฝ้าบ้าน เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ

Kuntha, P. (2017) ที่กล่าวว่า สุนัขกลายเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีคุณค่าเกินกว่าประโยชน์ใช้สอย และมีคุณค่าในเชิงอารมณ์ความรู้สึกต่อผู้เลี้ยง หลังการเกิดขึ้นของสมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัขในประเทศต่าง ๆ การประกวดสุนัขได้กลาย มาเป็นพิธีกรรมสำคัญของวัฒนธรรมการเลี้ยงสุนัข โดยมีสมาคมเพาะพันธุ์สุนัขเข้ามามีส่วนในการสนับสนุน กำกับ และควบคุมการประกวดให้มีมาตรฐานเดียวกัน เกณฑ์ในการตัดสินมักจะอยู่กับลักษณะทางกายภาพ ที่สมาคมเป็นผู้กำหนดขึ้น โดยเฉพาะจากภาพลักษณ์ของสุนัขพันธุ์ต่าง ๆ สุนัขที่ชนะการประกวดจึงเป็นหมาประเภทที่มีลักษณะตรงตามความนิยมของผู้เลี้ยงหรือคนในแวดวงสัตว์เลี้ยง ในส่วนของภูมิปัญญาในการเลี้ยงสุนัขที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมนั้น Praiwan, R. (2010) ได้กล่าวว่า ภูมิปัญญาเป็น ความสามารถที่กลุ่มชนได้เรียนรู้จากการสั่งสมประสบการณ์มายาวนาน จนเป็นความรอบรู้ เชี่ยวชาญ มีศักยภาพในการจัดการกับสภาวะแวดล้อม และนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีพร่วมกันได้อย่างเป็นสุข และ Sintoppant, A. (2016) กล่าวว่าภูมิปัญญา เป็นความสามารถของชาวบ้านที่คิดทำทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นได้เอง และนำมาใช้ในการแก้ปัญหาเป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้านที่คิดขึ้นเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย จากผลการวิจัยจะเห็นว่าการฝึกให้สุนัขให้มีลักษณะต่าง ๆ นั้นเป็นผลมาจากวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง จากเดิมการเลี้ยงสุนัขมักมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เฝ้าบ้าน แต่ในปัจจุบันระบบทุนนิยมเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ อิทธิพลดังกล่าวจึงส่งผลต่อภูมิปัญญาในการจัดการสุนัขและวัฒนธรรมในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วด้วย เช่น การเลี้ยงสุนัขเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ จึงจำเป็นต้องฝึกให้สุนัขบางแก้วลดความดุลง เพื่อให้ชนะการแข่งขันในเวทีประกวดต่าง ๆ

อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการหาแนวทางการจัดการวิถีชีวิตของสุนัขสายพันธุ์บางแก้วให้กับผู้เลี้ยง ในขณะที่ภูมิปัญญาดั้งเดิมในการเลี้ยงสุนัขก็ยังคงสืบทอดต่อ ๆ กันมา แสดงให้เห็นถึงพลวัตทางวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งส่งผลกระทบต่อการถ่ายทอดภูมิปัญญาในการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วที่กว้างขึ้น สอดคล้องกับ Na Thalang, A. (1997) ที่กล่าวว่าภูมิปัญญาเป็นผลของการใช้สติปัญญาปรับตัวกับสภาวะต่าง ๆ ในพื้นที่ที่กลุ่มชนนั้นตั้งหลักแหล่งถิ่นฐานอยู่ มีการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มชนอื่นแล้วรับเอาหรือปรับเปลี่ยนนำมาสร้างประโยชน์หรือแก้ปัญหาในสิ่งแวดล้อมและสังคมที่กำลังดำรงอยู่ ดังนั้นภูมิปัญญาจึงมีการผลิตใหม่และผลิตซ้ำ เพื่อการแก้ปัญหาและการปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่และกลุ่มคน ดังนั้นภูมิปัญญาจึงมีการถ่ายทอดในลักษณะต่าง ๆ เช่น การบันทึก จารึก มุขปาฐะ ซึ่งในปัจจุบันอาจรวมถึงข้อมูลที่ถูกบันทึกในอินเทอร์เน็ตด้วย นอกจากนี้เรื่องเล่าของสุนัขสายพันธุ์บางแก้วเกี่ยวกับต้นกำเนิดสายพันธุ์ที่ว่าสุนัขสายพันธุ์บางแก้วมีต้นกำเนิดอยู่ที่อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้คนพิษณุโลกตัดสินใจเลี้ยงสุนัขบางแก้ว รวมถึงเพาะพันธุ์ขายให้สอดคล้องกับภาพลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลก และจากมุขปาฐะเรื่องเล่าวีรกรรมสุนัขสายพันธุ์บางแก้วที่สร้างความประทับใจให้แก่ผู้เลี้ยงมีความสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของสุนัขสายพันธุ์บางแก้วที่ถูกบันทึกผ่านเอกสารต่าง ๆ ว่า สุนัขสายพันธุ์บางแก้วมีความจำเป็นเลิศ รักเจ้าของ หวงของ และมีสัญชาติญาณนักล่า นอกจากนี้ยังพบว่าการเลี้ยงสุนัขสายพันธุ์บางแก้วสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ครัวเรือนได้อีกด้วย

จากการวิจัยแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในการเลี้ยงสุนัข รวมถึงการใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ยังคงมีอยู่ ถึงแม้ว่าจะปรากฏไม่มากนักเพราะสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีเป็นสิ่งหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อวิธีคิดในการเลี้ยงสุนัข เพราะเทคโนโลยีเป็นตัวเชื่อมให้กลุ่มคนที่มีความชอบในสิ่งเดียวกันหรือคล้ายกันได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงเกิดการถ่ายทอดภูมิปัญญา วิธีการเลี้ยง หรือการจัดการสัตว์เลี้ยงที่ตอบสนองความต้องการของเจ้าของได้ง่ายขึ้นนอกจากนี้สิ่งที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้เลี้ยงสุนัขโดยตรง คือ ระบบทุนนิยม ซึ่งมีการอำนวยความสะดวกให้แก่มนุษย์ในทุกด้าน และเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน ทุกสิ่งทุกอย่าง แต่ไม่ว่าโลกจะเจริญก้าวหน้าเพียงใดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสัตว์ก็ยังคงแนบแน่น กล่าวคือมนุษย์เริ่มปรับเปลี่ยนสถานภาพของสุนัขจากอดีต คือ สุนัขมีหน้าที่เฝ้าบ้าน กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว โดยผู้เลี้ยงพยายามยกระดับให้สุนัขขึ้นมาเป็นหนึ่งในสมาชิกของครอบครัว และจากวิธีคิดและสถานภาพของสุนัขที่เปลี่ยนแปลง จึงก่อเกิดธุรกิจเกี่ยวกับสุนัขในมิติต่าง ๆ ขึ้นมากมาย เช่น ทันตกรรมเฉพาะทางสำหรับสุนัข เสื้อผ้าสุนัข วิตามินบำรุงสุขภาพสุนัข เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นพลวัตทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของมนุษย์และสัตว์ภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประจำปีงบประมาณ 2561

References

Augkoon. W., Karndee, P., Jaengkasemsuk, T. (2015). wārasān ʻilekthrōnik kān rīanrū thāng klai chœ̄ng nawattakam [Electronic Journal of Open and Distance Innovative Learning (e-JODIL)] 3,1 (January – June) : 76-94.

Buosonte, R., Malarat, A., Luenam, K., Wanasri, J., Preedakul, A. (2006). raingān kānwichai withī chīwit khōng khon liang sunak bāng kǣo [Research report The way of life of Bangkaew dog shepherd, Phitsanulok: Naresuan University.

Khumprasit, W., Chantuk, T. (2017) kānsuksā phruttikam kānliang sat khōng phū sūng ʻāyu praphēt sunak læ mǣo nai ʻamphœ̄ bān chāng chang wat ra yōng [The research raising pet behavior of elderly poeple in Banchang Rayong], Proceeding from the 9th Rajamangala University of Technology. Can be accessed from: https://repository.rmutr.ac.th/bitstream/handle/123456789/794/rmutrconth_147.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Access date 14 March 2018.

King Rama VI. (2016). yā lē [Yahlae]. Can be accessed from: https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A2%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%A5. Access date 4 January 2018.

Kuntha, P. (2017). mā : prawattisāt wāduai sat liang thī mai chai khǣ kānliang sat ["Dogs": the history of pets, not just raising animals] in Journal of History, Vol.42 : 166-182.

MGR Dairy (2010). dœ̄nnā dan mā bāng kǣo khun thabian nung nai sunak lōk [Moving forward, pushing "Bangkaew Dog" as the number 1 in world dogs], Can be accessed from: http://www.manager.co.th/daily/ViewNews.aspx?NewsID=9530000154083. Access date 1 July 2017.

Na Thalang, A. (1997). phūmpanyā chāobān sī phūmiphāk : withī chīwit læ krabuankān rīanrū khōng chāobān Thai [Four regional folk wisdom: ways of life and learning process of Thai villagers]. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.

Praiwan, R. (2010). khati chon læ phūmpanyā Thai [Folklore and Thai wisdom]. Babgkok: Thonburi Rajabhat University.

Santasombat, Y. (2016). manut kap watthanatham [Humans and Culture]. 4th edition. Bangkok: Thammasat University.

Sintoppant, A. (2016). phūmpanyā thōngthin [Local knowledge].Pathum Thani: Rangsit University.

The Kennel Association of Thailand. mātrathān sai phan sunak Thai bāng kǣo [Standard of Bangkaew Thai Dog Breed], Can be accessed from: http://kathailand.org/thaibangkaew/. Access dates 14 March 2018.

Tungtrakarnpong, N.(1998). mā bāng kǣo [Bangkaew dog], Phitsanulok: Livestock, Phitsanulok Province.